

Slavnostní otevření hrozovského kostela (26. 4. 2015)

Hrozovští – aktivní v každé době

(z předválečné kroniky vybrala a přeložila Ludmila Čajanová)

Rolník Felix Kunisch je autorem „Vesnické a rodinné kroniky v Hrozové“ z roku 1933. Svůj rodokmen dokládá písemně od roku 1705, kdy se v usedlosti č. 23 narodil Martin Kunisch, jehož kmotrem byl svobodný pán Wolfgang z Friedenthalu. „Za těch časů byla Hrozová tržištěm, kde se prodávalo hlavně obilí“, uvádí autor. A tak se Hrozová, jedna z nejmenších obcí na Osoblažsku co do počtu obyvatel, může chlubit řadou písemností o své historii z pera místních pamětníků.

Znovuotevření renovovaného kostela dne 26. dubna 2015 přímo vybízí k tomu, abychom si je připomněli. Odborné prozkoumání celého kostela potvrdilo, že počátky této vesničky jsou propojeny se slavnou minulostí naší země. Podívejme se, co o tom píše autor kroniky.

Konstatuje, že vesnice vznikla v období před rokem 1202, za panování českého krále. Zmiňuje také příběh o trestné výpravě Přemysla Otakara II. proti Prusům v roce 1252. Jeho vojsko se prý utábořilo na skalnaté vyvýšenině mezi Hrozovu a Rusínem. Král si dal na tuto vyvýšeninu přinést polní sedátko, aby se mohl kochat pohledem na krajinu. Od té doby je tento kopec nazýván

Královský stolec.

Po ničujícím náporu Mongolů v roce 1241, pověřil Přemysl Otakar II. olomouckého biskupa Bruna, aby do země povolal své krajany ze severu nynějšího Německa, neboť tamní kmeny znaly již použití pluhu a ovládaly těžbu rudy, což přineslo českému králi velké bohatství. Příliv německy mluvícího obyvatelstva do země však způsobil, že vliv slovanského živlu byl oslaben a přirozenou cestou splynul s většinovou společností. Také jméno Kunisch je údajně slovanského původu – odvozeno od slova kůň. Dle údaje v kronice byla Hrozová v roce 1255 předána jako léno pánům z Fulštejna olomouckým biskupem Brunem.

První písemná zmínka o Hrozové však pochází až z roku 1309 a týká se právě hrozovského kostela.

Kronikář uvádí, že syn Herborda z Fulštejna, Konrád, (Conrad dominus in Grossov) proměnil kostel v „peleš lotrovskou“. Později činil pokání a dosadil do kostela kaplana jménem Mikuláš. Zároveň obohatil kostel o jeden a půl lánu pozemků a k tomu přidal ještě dalšího půl lán. Učinil tak pro spásu duše své, svého bratra Herborda (který zahynul na Moravském poli 1278) a svých rodičů. Roku 1378 pak kostel dostal faráře.

V roce 1428 byla Hrozová poprvé drancována husity, vedenými Prokopem. Podruhé byla zničena, když husité v roce 1431 táhli na Hlubčice. O sto let později ves těžce postihl mor. Zničující bylo také tažení švédských vojsk v polovině 17. stol., a to dvakrát po sobě. Zhruba rok se z této pohromy

obec nemohla vzpamatovat. Teprve pak byla znovu postavena tvrz, které se říkalo zámeček. V obci se čas od času střídali majitelé a také náboženství. Např. v roce 1560 bylo obyvatelstvo zcela protestantské. V letech 1255 – 1570 zde vládli páni z Fulmen (Fulštejna), pak převzal Hrozovou Václav Sedlnický z Choltic. Jeho syn Jaroslav musel po bitvě na Bílé hoře uprchnout do Holandska. Roku 1625 přidělil olomoucký biskup František kardinál z Dietrichštejna Hrozovou katolíkovi Kryštofu Trachovi z Březí. V té době kostel chátral. A nic se na tom nezměnilo, i když v roce 1695 koupil hrozovské léno za 1400 zlatých baron Lev z Rožmitálu.

Obcí se přehnala také 1. a 2. slezská válka. Roku 1755 kostel vyhořel. Roku 1766 koupil Hrozovou Jan Antonín Josef Pino z Friedenthalu a Como.

Století 19. popisuje kronikář heslovitě, všímá si závažnějších událostí obce:

- že např. v roce 1804 byla postavena nová škola „z pevného materiálu“ (stará z roku 1620 byla dřevěná),
- 1836 byla zvýšena věž kostela o 2 sáhy,
- 1844 způsobil baron Constantin v Hrozové velký požár, a proto byl z obce vyhnán (odešel do Vídně),
- 1850 byly do kostela pořízeny varhany firmy Rieger, Jägerndorf
- 1876 byl opraven zámeček a v kostele postavena oratoř rodinou Friedenthalů.
- 1883 – 1885 vybudovány nové cesty směrem na Osoblahu a Pelhřimovy
- 1887 byl opraven kostel a na věž nasazena makovice ve tvaru soudku (1/4 hl piva), který obsahoval současné peníze a písemnosti, které obstaral farář Zillich z kostelní kroniky.
- 1890 byla zrušena okrasná zahrada hrozovských pánů. Nacházela se na rohu mezi silnicí do Bohušova a Koberna. V zahradě byly nádherné růže a prvotřídní květinové záhony, uprostřed půvabné letní loubí.
- 1891 byla postavena okresní cesta z Rudoltic do Rovného
- 1898 byl zakoupen pozemek na stavbu hasičské zbrojnice a založen dobrovolný hasičský sbor.
- 1899 byla postavena železnice z Rudoltic do Koberna. „Zdejší obyvatelé něco takového ještě neviděli. Měli strach nasednout a jet. Teprve, až si na ni zvykli, začali ji pokládat za užitečnou. A jak by ne, vždyť zatímco dříve museli své obilí vozit až do Albrechtic, nyní stačilo je naložit v Rudolticích...“ píše autor. Všímá si také vývoje techniky: svítidel, mláčení obilí, sekaček, přírůstků obyvatelstva, ceny za dobytek, obilí a pozemky, počasí, zvyky, tradice apod.

20. století začalo pohromou. V roce 1903 postihla Hrozovou velká povodeň, voda sahala až po stodoly usedlosti Scharbertových (dnes Josef Kubín). V roce 1907 zemřel poslední baron z hrozovského statku, Paul Pino Friedenthal a obec přecházela na jiné kupce. Kronikář popisuje dobu bídy a utrpení obyvatel během 1. sv. války, a také dobu následnou: konstatuje, že vzniklo „naše Československo“.

V roce 1922 pořídili obyvatelé Hrozové a Rusína nové zvony, roku 1926 nové věžní hodiny a dva nové ciferníky od firmy Frranz Beutel z Moravského Berouna. Rok 1928/29 se vyznačoval krutou zimou – až 41 stupňů Celsia, takže všechny ušlechtilé ovocné stromy pomrzly. V roce 1931 byla obec elektrifikována firmou M.S.E. Moravská Ostrava. Bylo pořízeno také osvětlení obce sedmi lampami. Roku 1931 opět zaplavila voda Hrozovou, tentokrát způsobila ještě větší škody, než ta předchozí. „Prasata plavala kolem dokola, jednu březí prasnici našli až druhý den u jezu pod skalou Královský stolec. Ještě toho dne přivedla na svět 11 zdravých prasátek...“. Ale vše nedopadlo tak dobře, některé domy byly podemlety, některé rodiny se zachraňovaly na střechách domů.

Oproti zimě 1929 byl rok 1934 neobvykle teplý. „Uprostřed dubna bylo takové horko jako o žních. Třešně byly v plném květu již v polovině dubna. Zato každý den přišla jedna nebo dvě bouřky. Přesto bylo strašné sucho, jaké jsme tu ještě nezažili. Se žněmi jsme museli začít již začátkem července....až na pár tůnek téměř vyschnul hrozovský potok, viděli jsme stovky mrtvých ryb a raků, voda silně páchla....Také podzim byl teplý až do vánoc, některé stromy, keře a růže kvetly. V tomto roce byla velká krize, mnohé fabriky byly zavřeny, mnoho lidí bez práce. Nejen v naší republice, ale i v jiných státech...“
Kronikář končí své vyprávění rokem 1936, popisuje stručně dějiny kostela a rodokmen Friedenthalů.

Předtím ještě zmiňuje volby prezidenta republiky 19. prosince 1935 dopoledne o půl jedenácté hodiny: „Prvním a dlouholetým prezidentem byl Tomáš Masaryk. Ve svých 86ti letech dobrovolně skončil, důvody neznáme. Bylo to strašné pro všechny občany, zvláště pro náš německý lid, neboť Masaryk držel na Němce. Po jeho odstoupení byl zvolen dřívější ministr zahraničí Dr. Beneš....“